Ф 03-69

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Криворізький фаховий коледж
Національного університету «Київський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник начальника коледжу
з навчально-методичної роботи
_____ Галина ДАНИЛІНА
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)
«31» 08 2026 р.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з навчальної дисципліни «Макроекономіка»
(назва навчальної дисципліни)

спеціальності D3 Менеджмент
(код та назва спеціальності)

освітнього ступеня бакалавр

Кривий Ріг
2026

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи для здобувачів освіти денної форми навчання з навчальної дисципліни «Макроекономіка»,
(назва навчальної дисципліни)

складені на основі навчальної програми, затвердженої «31» 08 2026 р.
та навчального плану НБ/ПІ-03.05.02-078/25,
затвердженого «09» 06 2025 р.

Укладач: викладач, к.е.н., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Смирнова Надія Вікторівна
(посада, наук..ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи обговорено на засіданні циклової комісії менеджменту, логістики та транспортної інфраструктури
(повна назва циклової комісії)

Протокол № 13
від «26» 08 2026 р.
Голова циклової комісії
(підпис) Надія СМИРНОВА (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

ПОГОДЖЕНО
Завідувач
навчально-методичного кабінету
(підпис) Марина КОЛЬЧАК (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)
«27» 08 2026 р.

1 Пояснювальна записка

Матеріальні потреби людей безмежні, а ресурси обмежені. Предмети споживання слугують для задоволення особистих потреб. Матеріальні потреби мають також підприємства і установи. Підприємствам потрібні виробничі будівлі та споруди, устаткування і т.п., що дають змогу реалізувати їхні виробничі виробничі завдання. Державні установи потребують меблів для приміщень, комп'ютерів тощо.

Потреби в якомусь товарі або послузі можна задовольнити повністю. Однак інша річ, коли йдеться про задоволення потреб у товарах і послугах населення. Уявімо собі список потреб населення країни в автомобілях, відео, квартирах, не кажучи вже про такі предмети розкоші, як яхти або приватні літаки. Він буде вражаючим. І хоча в процесі розвитку цивілізації рівень задоволення потреб постійно зростає, із плином часу під впливом розвитку виробництва, реклами і телебачення потреби постійно примножуються. У своїй сукупності матеріальні потреби є необмеженими, або безмежними. Це означає, що цілком задовольнити їх неможливо.

Основна економічна проблема, яка постає перед окремими людьми, групами людей і суспільством загалом, полягає в тому, що виробничі ресурси обмежені.

Обмеженість ресурсів означає незбалансованість між відносно необмеженими потребами і відносно обмеженими засобами, що забезпечують задоволення цих потреб. Жодне суспільство не володіє достатніми ресурсами для виробництва такого обсягу товарів і послуг, якого бажають його члени.

Обмеженість зумовлює вибір. Якщо ми не можемо мати все, що бажаємо, нам доведеться вибрати те, чого потребуємо найбільше. Отже, і окрема особа, і суспільство мають безперервно здійснювати вибір стосовного того, як використовувати доступні для них обмежені ресурси.

Саме це визначає призначення національної економіки, ефективність функціонування якої є предметом навчальної дисципліни «Макроекономіка».

Дані методичні вказівки, розроблені для самостійного вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіка» здобувачами вищої освіти спеціальності D3 Менеджмент.

Методичні вказівки мають сприяти глибокому засвоєнню здобувачами вищої освіти положень і проблемних питань навчальної дисципліни «Макроекономіка», орієнтуючи на їх самостійне вивчення.

2 Загальні методичні вказівки

Самостійна роботи з навчальної дисципліни «Макроекономіка» спрямована на розширення знань здобувачів вищої освіти стосовно проблемних питань щодо формування і розподілу обмежених ресурсів, формування економічного мислення, розширення світогляду.

Виконання вказаних у даних методичних вказівках завдань передбачає самостійне їх вивчення здобувачами вищої освіти, керуючись рекомендованими літературними джерелами.

3 Орієнтований тематичний план з тем, які винесені на самостійну роботу

№ розділу, теми	Назва розділу і теми	Кількість годин на самостійну роботу
1	2	7
5 семестр		
Розділ №1. «Вступ до макроекономіки»		
1.1	Макроекономіка як наука	8
1.2	Основні макроекономічні показники	4
	Всього за розділом №1	12
Розділ №2. «Національна економіка»		
2.1	Виробництво і розподіл національного доходу	4
2.2	Споживання та інвестиції	8
2.3	Економічне зростання	4
2.4	Гроші і валюта	8
2.5	Сукупні видатки та економічна рівновага	4

2.6	Сукупний попит і сукупна пропозиція	8
2.7	Економічні коливання. Безробіття	4
2.8	Інфляція та методи боротьби з нею	4
2.9	Монетарна політика	4
2.10	Фіскальна політика	4
	Всього за розділом №2	52
Розділ №3. «Зовнішньоекономічні відносини»		
3.1	Зовнішня торгівля та зовнішньоторгівельна політика	8
3.2	Відкрита економіка	2
	Всього за розділом №3	10
Всього за 5 семестр		74
Всього за навчальною дисципліною		74

4 Методичні вказівки до самостійної роботи

РОЗДІЛ №1. «ВСТУП ДО МАКРОЕКОНОМІКИ»

Тема №1.1. «Макроекономіка як наука»

(1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)

Питання для самоконтролю:

1. Які проблеми створює перед суспільством обмеженість виробничих ресурсів? Обмеженість яких ресурсів стримує сьогодні економічний розвиток людства взагалі та України зокрема? Як, на вашу думку, слід вирішувати проблему обмеженості цих ресурсів?
2. Які ресурси були найбільш рідкісними в доіндустріальній економіці, індустріальному, інформаційному та постекономічному суспільстві?
3. Використовуючи різноманітні джерела, поясніть, як вирішується проблема обмеженості ресурсів у різних економічних системах (традиційній, командній, ринковій)?
4. Для яких випадків необхідна концепція альтернативних витрат? Наведіть декілька прикладів із повсякденного життя людей.
5. На яких конкретних припущеннях базується крива виробничих можливостей? Що відбувається, якщо кожне з цих припущень здійснюється? Чим визначається форма кривої виробничих можливостей?
6. У чому полягає економічний зміст закону зростання альтернативної вартості? Як вибір точки (структури виробництва) на кривій виробничих можливостей може вплинути на економічне зростання?
7. Наведіть кілька прикладів традицій та звичаїв у різних культурах, що впливають на економічне життя суспільства. Які з них стимулюють ділову активність, а які – її пригнічують?

Тема №1.2. «Основні макроекономічні показники»

(1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)

Питання для самоконтролю:

1. Які економічні умови визначили виникнення й становлення макроекономіки як науки?
2. Охарактеризуйте основні макроекономічні наукові напрями, які виявили найбільший вплив на формування макроекономіки.
3. Чому, на вашу думку, дотепер існують основні розбіжності між макроекономічними школами?
4. Охарактеризуйте основні суб’єкти макроекономіки. Покажіть роль і місце кожного з них у національній економіці.
5. У чому полягає відмінність між показниками ВВП та ВНП? Відповідь обґрунтуйте.
6. Які ціни є основою обчислення номінального ВВП? Відповідь обґрунтуйте.
7. Охарактеризуйте сутність обчислення ВВП виробничим методом. У чому виявляється сутність доданої вартості?

8. Охарактеризуйте зміст визначення ВВП за доходами. Яку величину віднімають з ВВП, щоб обчислити національний дохід? Відповідь обґрунтуйте.
9. Дайте характеристику складових обчислення ВВП за витратами.
10. У якому з показників відображається зростання фонду вільного часу? Відповідь обґрунтуйте.
11. Проаналізуйте складові розподільчого методу обчислення ВВП.
12. Які показники не включаються до ВВП?
13. Охарактеризуйте амортизацію при обчисленні її як елемента ВВП за витратами та доходами.
14. Який показник потрібно знати для обчислення реального ВВП, якщо величина номінального ВВП відома?
15. Охарактеризуйте структуру ВНП та ВВП. У чому виявляється різниця між цими показниками?
16. Охарактеризуйте сутність реального та номінального ВВП.

РОЗДІЛ №2. «НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА»

Тема №2.1. «Виробництво і розподіл національного доходу»

(1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)

Питання для самоконтролю:

1. Побудуйте та розкрийте зміст простої макроекономічної моделі.
2. Побудуйте та розкрийте зміст макроекономічної моделі змішаної економіки.
3. Яким чином ринковий механізм сприяє досягненню загальної рівноваги?
4. Що називають ефектом зворотного зв'язку і яка його роль у ринковій економіці?
5. Охарактеризуйте основні перешкоди для досягнення Паретоефективного розміщення ресурсів, що існують у реальній економіці.
6. У чому полягає відмінність станів ефективного і оптимального виробництва? Як вони досягаються?
7. Як співвідносяться ефективність і справедливість державної політики?
8. Спробуйте оцінити стан добробуту громадян вашої країни, використовуючи відомі вам критерії оцінки добробуту.
9. Розкрийте зміст використання наявного доходу, його споживання та охарактеризуйте особливості пропорцій їх розподілу.
10. Охарактеризуйте зміст коефіцієнтів схильності до споживання та заощадження.

Тема №2.2. «Споживання та інвестиції»

(1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте сутність інвестицій як макроекономічного явища.
2. Назвіть і охарактеризуйте основні складові інвестицій.
3. Охарактеризуйте напрями впливу інвестицій на економіку.
4. Розкрийте зміст автономних інвестицій.
5. Охарактеризуйте сутність простої інвестиційної функції?
6. Розкрийте зміст кейнсіанської функції інвестицій.
7. Охарактеризуйте валові інвестиції в економіку.
8. У чому полягає сутність кейнсіанської функції інвестицій і неокласичної функції інвестицій?
9. Розкрийте механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями на основі класичної теорії.
10. Розкрийте механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями на основі кейнсіанської теорії.
11. Розкрийте сутність мультиплікатора як показника приросту національного доходу. Відповідь підтвердіть прикладом.
12. Поясніть взаємозалежність між доходом, споживанням та заощадженнями.

13. Обґрунтуйте чинники динаміки споживання.
14. Охарактеризуйте сутність особистого наявного доходу та наявного доходу підприємницького сектора закритої приватної економіки.
15. Розкрийте зміст інвестицій як вагомого чинника сукупних видатків національного господарства.
16. Розкрийте зміст автономних та індуційованих споживчих видатків.
17. Охарактеризуйте чинники впливу на сукупні інвестиції та розкрийте зміст функції інвестицій.
18. Розкрийте зміст понять «функція споживання» та «функція заощадження» та покажіть взаємозв'язок між ними.
19. З'ясуйте економічний зміст понять середня та гранична схильність до споживання, а також середня та гранична схильність до заощадження.
20. Обґрунтуйте чинники впливу на рух кривих заощадження та споживання.
21. Визначте структуру інвестиційних видатків і чинники динаміки автономних та індуційованих інвестицій.
22. Обґрунтуйте чинники впливу на рух кривої попиту під дією інвестицій та поясніть причини нестабільності інвестиційних видатків.

Тема №2.3. «Економічне зростання»

(1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)

Питання для самоконтролю:

Визначте і обґрунтуйте, які із тверджень є правильними, а які – неправильними

1. У сучасних відкритих змішаних економіках спостерігається економічне зростання змішаного типу.
2. Технологічний прогрес є інтенсивним чинником економічного зростання.
3. Виробнича функція у моделі Солоу відображає взаємозв'язок між продуктивністю та капіталоозброєністю праці.
4. За моделлю Солоу капіталоозброєність ставиться в залежність від двох факторів: нагромадження капіталу і приросту населення.
5. Підвищення норми заощаджень гальмує економічне зростання через вплив «парадоксу ощадливості».
6. Вища норма заощаджень у моделі Солоу за інших рівних умов відповідає нижчому стійкому рівню капіталоозброєності.
7. При стійкому рівні капіталоозброєності праці досягається рівність між величиною інвестицій та приростом населення.
8. За рівня капіталоозброєності, який відповідає «золотому правилу», повинна виконуватись умова: граничний продукт капіталу дорівнює амортизації.
9. Для максимізації споживання необхідно, щоб приріст продукту на додаткову одиницю капіталу без амортизації дорівнював темпу приросту загального обсягу виробництва.

Тема №2.4. «Гроші і валюта»

(1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення грошової маси. Чим відрізняється грошова маса від грошової бази?
2. Яка структура грошової маси?
3. Що показують грошові агрегати M0, M1, M2 і M3? 37
4. Що розуміють під ліквідністю грошових активів? Яке значення має ця властивість грошей для формування грошових агрегатів?
5. Які причини зумовлюють розбіжності щодо кількості грошових агрегатів та їх структури у різних країнах?
6. Від чого залежить попит на гроші? Які чинники його визначають в різних моделях і теоріях?
7. Які основні чинники визначають трансакційний попит на гроші?

8. Що розуміють під пропозицією грошей? Які чинники її визначають?
9. Як впливає грошова пропозиція на рівень ВВП?
10. Поясніть механізм створення нових грошей банківською системою.
11. Що характеризує простий депозитний мультиплікатор?
12. Як визначається складний депозитний мультиплікатор?
13. Розкрийте зміст моделі грошового ринку та поясніть механізм досягнення рівноваги на ньому.

Визначте і обґрунтуйте, які із тверджень є правильними, а які – неправильними

1. Ліквідність – це здатність певного активу швидко і з мінімальними витратами обмінюватись на будь-який інший актив.
2. Спекулятивний попит на гроші зумовлюється прагненням економічних суб'єктів одержати більший дохід від цінних паперів.
3. Якщо суб'єкт вкладає одержану готівкою суму доходу на банківський депозит, він переводить гроші у більш ліквідну їх форму.
4. Коефіцієнт касових залишків показує, яку частку номінального доходу населення зберігає у вигляді готівки.
5. Попит за застережним мотивом пов'язаний з непередбаченими платежами чи змінами доходу: ринкові суб'єкти тримають деяку кількість готівки як запас і тим самим збільшують обсяг спекулятивного попиту на гроші.
6. Спекулятивний попит на гроші виникає, коли гроші розглядаються економічними агентами як один з можливих фінансових активів для нагромадження багатства.
7. Комерційний банк, в який надійшов депозит на суму 2000 дол. за норми обов'язкового резервування у 10% може створити нових грошей лише на суму 200 дол.
8. Джерелами грошового пропонування у ринковій економіці є центральний банк, який забезпечує емісію готівки та комерційні банки, що створюють кредитні гроші.
9. Комерційні банки визначають обсяги пропонування грошей високої ефективності і створюють грошову базу.
10. Банківський мультиплікатор показує, у скільки разів максимально можлива кількість кредитних грошей в економіці перевищує сумарні надлишкові резерви комерційних банків.

Тема №2.5. «Сукупні видатки та економічна рівновага»

(1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)

Питання для самоконтролю:

1. Що розуміють під моделями макроекономічної рівноваги?
2. Охарактеризуйте неокласичну модель макроекономічної рівноваги.
3. Поясніть гіпотези неокласичної моделі макроекономічної рівноваги.
4. Які припущення використовують у моделі «витрати-випуск»?
5. Яка різниця між запланованими і фактичними витратами?
6. Порівняйте модель «витрати-випуск» без втручання держави з моделлю врахування впливу держави.
7. Дайте характеристику мультиплікаторам державних витрат і податків.
8. Представте графічне зображення моделі «витрати-випуск» («кейнсіанський хрест»).
9. За яких умов у моделі «витрати-випуск» досягається рівноважний ВВП?
10. Яку роль в моделі «витрати-випуск» виконують зміни товарних запасів?
11. Що розуміють під термінами «вилучення» та «ін'єкції»?
12. Поясніть механізм встановлення рівноваги у моделі «вилученняін'єкції».
13. Як ви розумієте мультиплікатор автономних витрат (мультиплікатор Кейнса)?
14. Розкрийте сутність рецесійного розриву в економіці.
15. Поясніть сутність інфляційного розриву в економіці.

Тема №2.6. «Сукупний попит і сукупна пропозиція»

(1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)

Питання для самоконтролю:

Оцініть правильність висловів

1. Крива сукупного попиту має негативний нахил.
2. Крива сукупної пропозиції на її класичному відрізку горизонтальна.
3. Зниження рівня цін скорочує попит на гроші і підвищує відсоткову ставку.
4. Підвищення внутрішнього рівня цін (відносно світового) призводить до росту експорту і до зниження імпорту товарів та послуг.
5. Високий рівень споживчої заборгованості стимулює зростання споживчих витрат і сукупного споживання.
6. Скорочення надмірних виробничих потужностей уповільнює ріст попиту на капітал і, таким чином, знижує сукупний попит.
7. Підвищення курсу національної валюти по відношенню до іноземних валют створює умови для росту експорту і, отже, збільшує сукупний попит.
8. При збільшенні сукупного попиту на проміжному відрізку кривої сукупної пропозиції ростуть і ціни, і реальний обсяг ВВП.
9. При інших рівних умовах, зміна в попиті викликається зміною цін.
10. Криві сукупного попиту і сукупної пропозиції зсуваються під впливом дії цінових факторів.
11. Очікування інфляції завжди зсуває криву сукупного попиту вправо.
12. Причини зсуву кривих сукупного та індивідуального попиту однакові.

Тема №2.7. «Економічні коливання. Безробіття»

(1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)

Питання для самоконтролю:

1. Яка сутність та фази економічного циклу?
2. Розкрийте зміст теорій ділових циклів.
3. Надайте визначення поняттю «економічне зростання» та опишіть його фактори.
4. Розкрийте сутність базової моделі економічного зростання Р. Солоу.
5. Як визначається рівноважний стан економіки в моделі Р. Солоу?
6. Яка сутність норми нагромадження і стану рівноваги?
7. Що таке «золоте правило нагромадження»?
8. Дайте характеристику безробіття як складного економічного та соціального явища.
9. Охарактеризуйте сутність добровільного та вимушеного безробіття. Яке значення мають ці поняття для аналізу макроекономічної нестабільності?
10. Розкрийте зміст і причини фрикційного та структурного безробіття. Чому саме ці форми формують природний рівень безробіття?
11. Які види безробіття утворюють природний рівень? Відповідь обґрунтуйте.
12. Охарактеризуйте криву Філіпса в контексті соціальної політики держави.
13. Обґрунтуйте основні причини негнучкості заробітної плати. Обґрунтуйте вплив мінімальної заробітної плати на зайнятість та безробіття.
14. Якими показниками ефективності характеризується ринок праці?
15. Проаналізуйте та узагальніть досвід подолання безробіття в розвинених країнах.
16. Проаналізуйте сутність державної політики зниження природної норми безробіття.

Тема №2.8. «Інфляція та методи боротьби з нею»

(1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)

Питання для самоконтролю:

1. Обґрунтуйте сутність інфляції та проаналізуйте причини та наслідки появи цього явища.
2. Розкрийте зміст видів інфляції залежно від її темпів: помірну, галопуючу, гіперінфляцію.
3. Проаналізуйте соціально-економічні наслідки інфляції.
4. Коли збільшення сукупних видатків індукує інфляцію національної економіки?

5. Розкрийте зміст кривої Філіпса як аналітичного засобу стабілізаційної політики. Чи впливає зміна інерційного темпу інфляції на криву Філіпса?
6. Розкрийте сутність монетаристського та кейнсіанського підходів щодо ролі грошей в інфляційному механізмі.
7. Використовуючи закон Оукена та криву Філіпса, обґрунтуйте залежність змін темпів росту доходів и темпів росту інфляції.
8. Яким чином економісти пояснюють інфляцію та безробіття у розвиненій ринковій економіці?
9. Доведіть взаємозв'язок інфляції та ставки відсотку. Проаналізуйте ефект Фішера.

Тема №2.9. «Монетарна політика»

(1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)

Питання для самоконтролю:

1. Кейнсіанська теорія як теоретична база державного регулювання.
2. Споживання, заощадження та інвестиції. Функція споживання.
3. Фактичні та заплановані видатки. Модель «кейнсіанський хрест».
4. Сутність мультиплікатора. Мультиплікативна зміна ВВП.

Визначте і обґрунтуйте, які із тверджень є правильними, а які – неправильними

1. Монетарна політика – це вплив уряду на економічну кон'юнктуру шляхом зміни кількості грошей в обігу.
2. Головним суб'єктом монетарної політики є центральний банк, який здійснює грошову емісію, контролює та регулює діяльність всієї банківської системи.
3. Метою кредитної експансії є збільшення обсягів виробництва і зайнятості за рахунок збільшення грошової пропозиції.
4. Надання позик банкам спричиняє збільшення їх резервів і мультиплікативне розширення грошової маси, тоді як позики уряду не впливають на грошову пропозицію.
5. Підвищуючи облікову ставку, центральний банк збільшує резерви комерційних банків і їх можливості кредитування економіки, що має наслідком зменшення грошової пропозиції і підвищення ринкової ставки процента.
6. Продаж центральним банком державних облігацій на відкритому ринку є інструментом стимулювальної монетарної політики.
7. Політика «дорогих грошей» є політикою стимулювання ділової активності.
8. Якщо центральний банк продає державні цінні папери комерційним банкам, то наслідком продажу стане скорочення грошової пропозиції.
9. Монетарна політика у короткостроковому періоді впливає лише на рівень цін.
10. З метою підвищення ліквідності банківської системи центральний банк підвищує норму резервування, проте хоче залишити кількість грошей в обігу незмінною, відтак він повинен знизити облікову ставку і купувати державні цінні папери.

Тема №2.10. «Фіскальна політика»

(1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)

Питання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте проблеми практичної реалізації фіскальної політики в Україні.
2. Поясніть причини виникнення державного боргу, види і методи керування їм, а також його вплив на макроекономіку.
3. У чому сутність мультиплікаторів фіскальної політики?
4. Який спосіб фінансування дефіциту бюджету краще використовувати в інфляційній економіці? З якими проблемами стикається економіка в даному випадку?
5. Обґрунтуйте принцип роботи вбудованих (або автоматичних) стабілізаторів. Чим відрізняється пропорційна, прогресивна та регресивна податкові системи з точки зору досягнутої автоматичної стабільності економіки?
6. Коротко сформулюйте та оцініть проблему часових розривів при проведенні фіскальної

політики. Поясніть поняття політичного ділового циклу? Що таке ефект витіснення і яке він має відношення до фіскальної політики?

Визначте і обґрунтуйте, які із тверджень є правильними, а які – неправильними

1. Роль вбудованих стабілізаторів виконують податки і соціальні трансферти.
2. Величина мультиплікатора державних видатків більша за величину податкового мультиплікатора, оскільки зміна урядових видатків безпосередньо змінює сукупні видатки на ту ж величину, тоді зміна ставки оподаткування змінює споживчі видатки лише в частині, визначеній граничною схильністю до споживання.
3. Збільшення урядових видатків зміщує криву сукупних видатків в меншій мірі, ніж зниження податків.
4. Мультиплікатор урядових видатків тим менший, чим більша гранична схильність до споживання.
5. Єдиним способом фінансування бюджетного дефіциту є грошова емісія.
6. Із зростанням державних закупівель сукупні витрати зменшуються
7. За інших рівних умов податки є менш ефективним інструментом фіскальної політики, ніж державні видатки.
8. Якщо державні витрати і податкові надходження змінюються на одну й ту саму величину, то рівноважний рівень виробництва зменшується на ту саму величину.
9. Вимушений бюджетний дефіцит виникає внаслідок зменшення обсягу ВВП та обмеженості фінансових ресурсів країни.
10. Бюджетний дефіцит може фінансуватися за рахунок емісії державних цінних паперів.

РОЗДІЛ №3. «ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»

Тема №3.1. «Зовнішня торгівля та зовнішньоторгівельна політика»

(1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9)

Питання для самоконтролю:

1. Що розуміють під інструментами зовнішньої економічної політики?
2. Дайте визначення та обговоріть цілі зовнішньої економічної політики.
3. Які головні зміни сталися в структурі експорту та імпорту України за останні 10 років?
4. Розкрийте поняття та роль «митно-тарифних засобів».
5. Яка сутність «нетарифні засоби ЗЕП»? Надайте характеристику кількісних обмежень імпорту і експорту.
6. Розкрийте економічну сутність видів митних зборів.
7. Що таке тариф?
8. «Тарифи забезпечують дохід для уряду і захист галузей всередині країни. Через те, чим вищою є ставка мита, тим більшим буде дохід і більшим захист». Обговоріть значення цього твердження.
9. Порівняйте квоти і тарифи; вкажіть на подібні і відмінні риси.
10. «Квоти – це позитивне регулювання міжнародної торгівлі, тоді як наслідки впровадження тарифів не є певними. Оскільки країна повинна знати, куди вона рухається, використанню квот надається перевага», Дайте оцінку цьому твердженню.
11. Чому прямі експортні субсидії вважаються нетарифними торговельними бар’єрами?
12. Сутність і особливості сучасної митно-тарифної політики.

Тема №3.2. «Відкрита економіка»

(1, 2, 3, 4, 5, 7, 8)

Питання для самоконтролю:

1. Як функціонує макроекономічна рівновага невеликої відкритої економіки? Налайте загальну характеристику моделі Мандела-Флемінга?
2. Які результати фіскальної, грошової та зовнішньоторговельної політики при плаваючому

обмінному курсі?
3. Який механізм дії фіксованого обмінного курсу на економічні процеси?
4. Назвіть принципи і підходи до оцінки результатів економічної політики у великій відкритій економіці.

Визначте і обґрунтуйте, які із тверджень є правильними, а які – неправильними
1. Економічний добробут країни в умовах вільної міжнародної торгівлі завжди нижчий, ніж при встановленні імпортного мита.
2. Мета встановлення імпортного мита – скоротити імпорт, щоб захистити національні галузі і робочі місця від іноземної конкуренції.
3. Встановлення митних зборів стимулює внутрішнє споживання в країні.
4. Імпорт закордонних товарів створює пропозицію іноземної валюти в країні та формує попит національної валюти для іноземців.
5. Реальний валютний курс відображає кількісні пропорції обміну товарів між двома країнами.
6. Зниження реального обмінного курсу національної валюти призведе до відносного подорожчання вітчизняних товарів та скорочення чистого експорту.
7. Коли центральний банк країни здійснює девальвацію національної валюти, імпорт відносно дешевшає, а експорт дорожчає, відтак можна очікувати скорочення дефіциту поточного рахунку платіжного балансу країни.
8. Наявність позитивного сальдо торгового балансу країни може сприяти збільшенню валютних резервів країни.
9. Усі зовнішньоекономічні операції за певний період відображаються в платіжному балансі.
10. Політика протекціонізму сприяє вільній торгівлі.

5 Рекомендовані навчально-методичні матеріали

1. Андрусь О.І. Мікро- та макроекономіка: [Електронний ресурс]: навчальний посібник для студентів освітнього ступеня – бакалавр, галузей знань – 07 Управління та адміністрування, 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальностей 075 Маркетинг, 281 Публічне управління та адміністрування, освітні програми – Промисловий маркетинг, Адміністративний менеджмент, Електронне урядування. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 325 с.

2. Задоя А.О., Петруня Ю.Є. Макроекономіка: навчальний посібник [Електронний ресурс]. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2022. – 256 с.

3. Макаренко М.І., Семененко Т.О., Петрушенко Ю.М. Макроекономіка: підручник. – 2-ге вид., переробл. – Суми: Сумський державний університет, 2021. 307 с.

4. Макроекономіка і основи глобалізації: навчальний посібник / за ред. Н.Б. Решетняк, С.О. Климової. – Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2024. – 336 с.

5. Радіонова І.Ф., Котенок Д.М. Макроекономіка: навч. посібник [Електронний ресурс]. – Київ: КНЕУ, 2025. – 335 [1] с.

6. Тульчинська С.О., Покровська Н.М. Макроекономіка: Практикум [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спец. за спеціальностями 051 «Економіка», 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг». – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. – 154 с.

7. Фісуненко Н.О., Альошина Т.В., Сидоров О.А., М'ячин В.Г. Макроекономіка: навч. посіб. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. – 148 с.

8. Смирнова Н.В. Макроекономічний аспект нерівномірності економічного зростання. *Економічний простір: Збірник наукових праць.* 2024. №189. С. 41-44. (0,4 д.а.) – Index Copernicus, Google Scholar
URL: https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1379/1329

9. Смирнова Н.В. Політика протенкціонізму як засіб захисту національного ринку. *Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку:* матеріали Всеукраїнської наукової інтернет-конференції. (Переяслав, 17 жовтня 2025 р.). Переяслав, 2025. С. 10-13. (0,2 д.а)